

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ
ВГО «СПІЛКА ЗЕМЛЕВПОРЯДНИКІВ УКРАЇНИ»**

**ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**FORMATION OF SUSTAINABLE
LAND USE: PROBLEMS AND
PROSPECTS**

**Матеріали I Міжнародної
науково-практичної конференції**

19-20 листопада 2020 року

Київ 2020

Чумаченко О.М.

к.е.н., доц.

Національний університет біоресурсів і природокористування

України

м. Київ

ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Сучасна інтерпретація поняття інтенсифікація виробництва неможлива без тлумачення поняття «інтенсифікація» (від латинського *intensio* – напруження, посилення та *facio* – роблю) означає посилення, зростання напруженості, продуктивності, дієвості. Отже, інтенсифікація є напруженістю певного процесу, яка характеризується мірою віддачі факторів використання, ресурсів, тобто є якісною характеристикою, що виражає високу міру, ступінь сили, напруженості, насиченості якогось прояву чи процесу [1] Відповідно до енциклопедичного визначення - сутність *інтенсифікації виробництва* розглядається як процес суспільного виробництва, що базується на застосуванні найефективніших засобів і предметів праці, кваліфікованої робочої сили, передових форм і методів організації праці, зростаючої інформованості про найновіші досягнення науково-технічного прогресу тощо. Економічне зростання обсягів сільськогосподарського виробництва при цьому як правило здійснюється екстенсивним та інтенсивним шляхами. Кожен із цих типів розвитку має свої особливості. *Інтенсивне сільське господарство* - це форма господарювання, що використовує значну кількість добрив, пестицидів та машин і технічних засобів, а також потребує великих затрат робочої сили і капіталу на землеробство.

Така форма землеробства головною метою ставить максимальний дохід із відносно невеликих земельних масивів. Саме тому при інтенсивному землеробстві задіюють декілька зовнішніх факторів, які сприяють підвищенню врожайності. Це і є головним показником інтенсивності сільського господарства, збільшення урожайності культур завдяки сучасним технологіям. Така форма господарювання притаманна і сучасному тваринництву. Головною метою інтенсифікації сільського господарства є збільшення виробництва продукції та покращення її якості для повноцінного забезпечення продовольчої безпеки в умовах зростаючої кількості населення. Відіграє важливу роль у зближенні матеріальних та культурних умов проживання сільського та міського населення, сприяє трансформації сільськогосподарської праці в різновид індустріальної, наближенню сільського господарства за технологічністю до промисловості.

Таблиця 1

Екологічні наслідки інтенсифікації сільського господарства

Рослинництво		Тваринництво	
Дія	Наслідок	Дія	Наслідок
Обробіток ґрунту (розораність)	<ul style="list-style-type: none"> – розвиток деградації, в тому числі ерозії; – переущільнення ґрунту; – порушення структури ґрунту; – зниження продуктивності земель. 	Утримання тварин	<ul style="list-style-type: none"> – забруднення повітряного басейну та земельного простору продуктами життєдіяльності тварин; - потрапляння стічних вод до джерел прісної води.
Внесення мінеральних добрив	<ul style="list-style-type: none"> – фізико-хімічна деградація ґрунтів; – накопичення нітратів у продукції та ґрунтах; – хімічне забруднення водойм. 	Випасання тварин	<ul style="list-style-type: none"> – виснаження кормових угідь; – витоптування трав'яної рослинності; – трансформація інших угідь у пасовища.
Використання комплексу пестицидів	<ul style="list-style-type: none"> – забруднення продукції, ґрунтів та надземних та підземних вод; – загибель корисних комах (бджоли); – біологічна деградація ґрунтів, порушення або знищення мікрофлори; – знищення флори і фауни. 	Дезінфекція тваринницьких комплексів	<ul style="list-style-type: none"> – забруднення навколишнього середовища хімічними засобами; – дестабілізація фауни на прилеглих територія; – алергічні та інші захворювання.
Вирощування ГМО	<ul style="list-style-type: none"> – мутації аборигенних видів рослин, внутрішньовидова гібридизація; - поява нових видів бур'янів; - витіснення реліктових видів рослин; – не до кінця вивчений 	Експериментальні дослідження виробництва генетично модифікованої сировини тваринного походження	<ul style="list-style-type: none"> – негативний вплив ГМО – кормів на стан тварин; - неконкурентність натурального тваринництва; – не до кінця вивчений вплив ГМО-продукції тварин на

	вплив на розвиток білкових організмів; – ГМО – продукція сприяє алергічним, мутагенним та іншим процесам; – Залежність аграріїв від виробників насіння ГМО (Syngenta і Monsanto).		здоров'я людини; – трансгенні свині, велика рогата худоба, вівці, птахи; – трансгенні риби; – генетично модифіковані мікроорганізми.
Використання засобів механізації	– ущільнення ґрунтів, механічне порушення; – шкідливі викиди, шумове забруднення.	Механізація виробництва у тваринництві	– газове та паливомастильне забруднення середовища.
Комплекс гідромеліоративних робіт	– деградація ґрунтів; – порушення надземного та підземного водних режимів; – обмеження у використанні угідь;	Підготовка кормових сумішей	– додаткові енергозатрати; – викид алергенів; – потрапляння сумішей до дикої природи.

Авторська розробка із використанням [2,3,4]

Список використаних джерел

1. Борисов А. Б. Большой экономический словарь / А. Б. Борисов. – М.: Книжный мир, 2003. – 895 с.
2. Рогач С.М., Гуцул Т.А., Ткачук В.А. та ін. Економіка і підприємництво, менеджмент. Навчальний посібник. Київ. 2015
3. Товарознавство. Харчові продукти з генетично модифікованої сировини Г 50: навч. посібник / А.А. Дубініна [та ін.]. - Х.: ХДУХТ, 2015. - 267 с.
4. Чайка Т. О. Екологічні наслідки традиційного сільського господарства. ВІСНИК Полтавської державної аграрної академії. № 3 2013, С. 95-99